

AUGUST STRINDBERG

Alacaklılar

AUGUST STRINDBERG

ALACAKLILAR

BİR TRAJİKOMEDİ

Can Klasik

Alacaklılar: Bir Trajikomedi, August Strindberg

Çeviri: Zeynep Avcı

İlk baskı: Fordringsagäre, 1889

Bu çeviriye kaynak alınan baskı: *Strindberg, Plays: Three* çev. Michael Meyer, Bloomsburg, 2013

© 2023, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Aralık 2023, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Editör: Cansu Varol İzmirli

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak illüstrasyonu: Erdem Yıldız

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-6258-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

AUGUST STRINDBERG

ALACAKLILAR

BİR TRAJİKOMEDİ

OYUN

Çeviri

Zeynep Avcı

♥can

AUGUST STRINDBERG, 1849'da Stockholm'de doğdu. 13 yaşında anesini veremden kaybetti. Babasının yeniden evlenmesiyle kötü geçen çocukluğu daha da zorlaştı. Uppsala Üniversitesi'nde Tıp okumaya başladı ancak oyun yazarı olma hayalleri kuruyordu. Okulu bıraktı ve bir tiyatrodaki muhasebeci olarak çalışmaya başladı. Oyunlar yazmaya başladı ve modern diller ve estetik eğitimi almak üzere Uppsala Üniversitesi'ne geri döndü. Gazetecilik yaptığı yıllarda *Mäster Olof* (Olof Usta) adlı tarihî dramını yazdı. Ancak adını ilk kez, ilk modern İsveç romanı olarak tanımlanan *Röda rummet* (Kırmızı Oda) romanıyla duyurdu. Fransa, Almanya, Danimarka ve İsviçre'de yaşadı. Üç evlilik yaptı. İsveç edebiyatına hemen hemen yarısını oyunların oluşturduğu 120 eser kazandırdı, Avrupa ve Amerikan tiyatrosu üzerinde önemli etkiler bıraktı. 1912'de, altmış üç yaşında, Stockholm'de mide kanserinden öldü.

ZEYNEP AVCI, 1947'de doğdu. ODTÜ'de İdari Bilimler ve İÜ'de Sosyoloji okudu. 1966-1975 yılları arasında *Cumhuriyet*, *Yeni İstanbul*, *Hürriyet*, *Kelebek*, *Milliyet* gazetelerinde, Sipa Press ajansında çeşitli görevler üstlendi. *Kötü Bir Yaratık* (1983), *Ahşap Köşkün Hanımefendisi* (1986), *Aşk Meleğinin İşleri* (1998) adlı öykü kitapları, *Bir Kadının Güncesinden Sayfalar* (1989) adlı bir deneme kitabı bulunan Avcı'nın *Abe-lard* ve *Heloise* adlı oyun çevirisi Avni Dilligil En İyi Çeviri Ödülü'ne değer görüldü.

Kiřiler

TEKLA

ADOLF : Tekla'nın kocası, ressam

GUSTAV: Tekla'nın boşandığı ilk kocası, öğretmen

Deniz kıyısındaki bir pansiyonda, verandaya açılan bir oturma odası. Odanın dibindeki kapıdan manzara görülür. Sağda, üstü gazetelerle dolu bir masa, masanın solunda bir sandalye, sağında ise bir koltuk durur. Odanın sağ tarafındaki kapıdan başka bir odaya geçilir.

Adolf ve Gustav masa başında otururlar. Adolf bir heykelcik yoğurur. Bu bir büsttür. Adolf'un iki koltuk değneği masaya dayalı durur. Gustav puro içer.

ADOLF

... gerçekten... sana çok şey borçluyum Gustav.

GUSTAV

Boş ver canım, değmez.

ADOLF

Yoo, içtenlikle söylüyorum! Karım gittikten sonra, ilk birkaç gün, zavallı bir halde şu koltuğa yığılıp kalmıştım. Hiçbir şey yapamadan dönüşünü bekliyordum. Sanki giderken koltuk değneklerimi de götürmüş gibi... Yerimden kıımıldayamıyordum. Ardından birkaç gün de uyuyarak geçti. Ateşler içinde yanan beynim yavaş yavaş se-

rinledi, aklım başıma gelmeye başladı, çalışmak, yaratmak arzum yeniden canlandı, dünyaya eskisi gibi kendimden emin, cesaretle bakıyordum. İşte o sırada, sen çıktın karşıma.

GUSTAV

Tanıştığımızda gerçekten acınacak haldeydin. Şu koltuk değneklerine yapışmış, sürüklüyordun kendini. Ama yine de, iyileşmene benim sebep olduğumu düşünmemelisin. Dinlenmeye, ondan da önemlisi, bir erkekle sohbet etmeye ihtiyacın vardı, o kadar.

ADOLF

Evet, sanırım, yine sen haklısın. Eskiden bir sürü dostum vardı. Evlendikten sonra onlara ihtiyacım kalmadığını düşündüm. Seçtiğim kadın bana yetiyordu. Sonra değişik çevrelere girdim, yeni arkadaşlar edindim. Ama karım onları kıskanmaya başladı. Yalnızca ona ait olmamı istiyordu; daha da beteri, arkadaşlarımın da ona ait olmasını istiyordu. Sonunda ben yalnız kaldım. Kıskançlığım baş başa...

GUSTAV

Evet, bu hastalığa pek yatkın görünüyorsun.

ADOLF

Karımı kaybetmekten korkuyordum ve bunun olmasını engellemeye çalıştım. Ne var bunda? Yanlış anlama, ihanet edeceği aklımdan bile geçmedi.

GUSTAV

Tabii! Koca dediğin böyle şeyler düşünmez.

ADOLF

Evet... Garip, değil mi? Arkadaşlarımızın etkisi altında kalacak diye korkuyordum; onların etkisi altında kalırsa, ilişkimiz bozulabilirdi. Buna katlanamazdım.

GUSTAV

Demek oluyor ki, her konuda anlaşılamıyordunuz.

ADOLF

Unutulmaması gereken bir nokta var: Karım bağımsızlığına düşkündür. Ne var bunda gülünecek?

GUSTAV

Neyse... devam et. Demek bağımsızdır.

ADOLF

Ayrıca, benden bir şey almak hiç mi hiç istemez.

GUSTAV

Ama başka herkesten alabilir değil mi?

ADOLF

(*Biraz duraksadıktan sonra*) Alır. Ağzımdan çıkan her laftan nefret ediyor; aptalca olduğundan değil, sırf ben söylediğim için. Aslına bakarsan, benim fikirlerimi çalar, kendi düşünmüş gibi, söyleyiverir. Bak, bir arkadaşım ona söylediğim bir şeyi gitmiş karıma söylemiş, o da geldi bana ne müthiş bir fikir olduğunu söyledi. Benden çıkmadığı sürece fikirler müthiş olabilir.

GUSTAV

Kısacası, mutlu bir adam değilsin.

ADOLF

Yanıyorsun; mutluyum ben. İstedğim kadınla evlendim, başkasını asla istemezdim.

GUSTAV

Hiç özgür olmayı düşünmedin mi?

ADOLF

Hayır, zannetmiyorum. Özgürlüğün huzur vereceğini düşündüğüm olmuştur ama karım uzaklaştığı zaman onu öylesine özlüyorum ki... sanki kolum bacağımmış gibi. Garip ama, sanki bir parçam gibi yaratılmış o. Uzaklaştığı zaman her şeyimi, yaşam sevincimi alıp götüren bir parçam. Sanki ruhumu elde etmek istiyor...

GUSTAV

Haklısın. Yaşam sevincini tüketmişe benziyor.

ADOLF

Yok canım, böyle bir niyeti yoktur. Kendine özgü fikirleri olan, bağımsız bir kadın işte, o kadar. Onunla karşılaştığımda bir hiçtim ben. Sanatçı taslağı, aptal bir çocuk. Beni büyütmeye, adam etmeye karar verdi.

GUSTAV

Ama aslında sen onu eğittin, fikirlerini sen geliştirdin değil mi?

ADOLF

Hayır. O daha fazla gelişmeye gerek olmadığını düşünüyordu. Bense devam ettim.

GUSTAV

Evet, tuhaf değil mi? İlk kitabından sonra "yazar"lığında basbayağı gerileme oldu. En azından, ilerleme olmadı

diyelim. Tabii elindeki müthiş malzeme gitmişti: İlk kocası. Hiç gördün mü o adamı? Salağın biriymiş diyorlar.

ADOLF

Hiç görmedim. Tanıştığımızda altı aylığına yurtdışına gitmişti. Karıma bakılırsa, adam dört dörtlük bir salak. (*Duraklar.*) Doğrudur, emin olabilirsiniz.

GUSTAV

Yaa! O zaman niye evlenmiş o adamla?

ADOLF

Çünkü ne biçim biri olduğunu bilmiyormuş. Nereden bilsin? İnsan şey etmedikçe...

GUSTAV

Tastamam öyle. Demek insanlar şey etmedikçe evlenmeyi akıllarından bile geçirmemeli. Despotun biriymiş herhalde, değil mi?

ADOLF

İyi bildin.

GUSTAV

Tüm kocalar öyle değil midir? Mesela, sen?

ADOLF

Ben mi? "Karım canı ne istiyorsa öyle yapsın," dediğim için mi?

GUSTAV

Başka ne yapabiliirdin? Zincire vuracak değildin ya! Söylesene, geceyi dışarıda geçirmesi hoşuna gidiyor mu?

İsveç edebiyatının büyük yazarlarından August Strindberg, altmış aşkın oyunuyla yalnızca doğduğu ülkede değil Avrupa ve Amerika tiyatrolarında da önemli izler bıraktı. Aynı zamanda natüralist tiyatronun da öncüsü sayılan Strindberg'in sıkça sahnelenen trajikomedisi **Alacaklılar**, yazarın en çarpıcı oyunlarından biri olarak değerlendirilir.

Bir pansiyon odasında, evli bir çift ve bir adamın arasında geçen oyunda, evliliğe ve kadın erkek ilişkilerine dair herkesin bildiği ancak sesli söyleyemediği şeyleri açık eder Strindberg. Yazar Tekla ve ressam kocası Adolf'un evlilikleri, yan odadaki tuhaf misafir Gustav'ın sorduğu detaylı sorularla ciddi bir sınava tabi tutulur. **Alacaklılar**, Strindberg'in "en olgun çalışmam" olarak değerlendirdiği, kısa, ancak uzun süre tesiri altına alan önemli bir eser.

#kısaklasikler #isveçklasikleri #kadinerkek #ilişkiler #evlilik #aldatma

Kapak illüstrasyonu: Erdem Yıldız

ISBN 978-975-07-6258-1

9 789750 762581